

AKAM NEHEMIAH KE ABAÑA IKỌT ESIE

Nehemiah 1:1-11; 2:1-8; 9:1-38

ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPO 445

Eke Ikpo Owo

IKỌ IBUOT: “Mkpe-ubok edinen owo enyene odudu eti-eti ndinam nkpo” (James 5:16).

I Akam Nehemiah

- 1 Etop mfuho oto Judah edi, Nehemiah 1:1-3; 1 Samuel 4:12-17
- 2 Nehemiah ofuho, etre udia onyũ obon akam abana ndito Israel, Nehemiah 1:4-6; Exodus 32:11-13; Ezra 8:23; Daniel 9:4; Luke 18:1; Nwed Mbon Ephesus 6:18
- 3 Eriyarare idiok-nkpo ada itie, Nehemiah 1:6,7; Exodus 32:31, 32; 2 Samuel 12:13; 24:10; Psalm 51:1-4; Mme Nke 28:13; Mark 1:5; James 5:16
- 4 Nehemiah eti Abasi abana mme enwoho mbom Esie, Nehemiah 1:8-11; Leviticus 26:40-45; 2 Chronicles 7:14; 30:9

II Ebopo Akam

- 1 Nehemiah edi ke iso edidem ndien iso esie ayarare owut mfuho ke esit, Nehemiah 2:1, 2
- 2 Nehemiah ayarare ntak mfuho esie onyũ onim ebeke oyom nditoho ntak mbop ibibene Jerusalem, Nehemiah 2:3-7
- 3 Abasi emenere esit edidem onyũ anam enye onyime ebeke oro, Nehemiah 2:8; Esther 7:2

III Akam Mbio-obio Ye Eke Mme Levi

- 1 Ke ema ekekure ndibop ibibene, Nditọ Israel esop idem otọ kiet man mmọ ekop ibet emi ekotde enyũ eyarare mme idiok-nkpo mmọ, Nehemiah 9:1-3; Deuteronomy 31:11-13; 2 Chronicles 34:29-33
- 2 Mme Levi ebom akam, etin mbuk Israel, oro edi: Mbom ye mfon-ido Abasi ke ndinin mme ediomi Esie, idiok-nkpo Israel ye editre ndinin ediomi mmọ, Nehemiah 9:4-37
- 3 Enam obufa ediomi eno Abasi ke ibuot mbio-obio, Nehemiah 9:38; Mme Hebrew 8:8-12.

SE EKPEPDE EBEÑA

Ke nworo-nda ukpep-nkpo emi ke abana ndimek Ikot Abasi, imokut ite ke usu editoho ntak nkenyene itie ke Isoh Unwoho ikedighe mmem-mmem. Mme Jew ema eda ediwak ufen eno idem mmọ oto ke ntak ntut-utoh ye idiok-nkpo mmọ ye Abasi. Ema etim eno mmọ ntot ete ke idiok-nkpo eyesin ubahare ke ufot mmọ ye Abasi, onyũ anam mmọ eduok obio emana mmọ. Ke akpaniko, nte eketiinde ke nti-nnim-iko, Nebuchadnezzar, edidem Babylon, ama atani mme Jew nte mbuot-ekon, ema enyũ ebiat Obio Jerusalem, mme asua mmọ enyũ efop Itie-ukpono Abasi ke ikani.

Mbon Media ye Persia ema ebọ ukara ke ubok Belshazzar; ndien ke ata akpa isua Cyrus edidem mmọ, Abasi ke Idemesie ama oduk ke esit edidem onyũ enyik enye ndisian ete ke enyene ndifiak mbop ufok Jehovah ke Jerusalem. Ema ayak owo ekededi emi okoyomde ndifiak nnyon anam ntre. (Se Ezra 1:1-3). Ke akpaniko, emi ekedi etop idara ono ediwak ndimek ikot Abasi. Ke isua ufin 70 ama ekebe, ediwak mme Jew ema efiak enyon eketoho ndibop Itie-ukpono Abasi.

Ke ntak okposon ubioho emi okotode mme andidun nkan-nkuk Judea ye edikpuhore ibuot ukara ke akwa obio ukara ke idut Persia, utom ama etre ke ndo-ndo oro ema kesin itiat ukot ufok ema, ntre ke isua efurekiet, utom edibop Itie-ukpono Abasi ikakaha aba iso. Ke akpatre, Zerubbabel, andikara Judea, oto ke unwam emi Joshua akwa oku okonode, ama afiak otoho utom edibop Itie-ukpono Abasi, okposuk edi nte okposon ubioho okodude, ema ebop Itie-ukpono Abasi ema.

Nko okposuk edi nte utom edibop Itie-ukpono Abasi okokurede, ibibene Jerusalem, mme inua-otop ye akamba ubak itie ke esit obio ekasuk edodu ke nwure ke ediwak isua. Ke akpaniko, otokode ke ini edifiak mbop Itie-ukpono Abasi, isua 91 ama ebe ndien edinọ Nehemiah odudu ndifiak mbop ibibene ye obio.

Mbiomo Nehemiah

Ediwak mme Jew ikafiakke inyōn Jerusalem ke isua ufin 70 ama okokure. Ubak mmọ emi ema ekenyene akamba itie ye nti ebiet iduñ ema emek ndisuhọ ke esen idut. Ndusuk Nehemiah ekedi eyen, me eyeyen ọnọ mmọ oro ekesuhọde ke esen idut, koro enye ke editiñ nnọ edidem mbaña idemesie ye uduak esie ke abaña Jerusalem, itiñke nte obio oro edi ebiet emana esie me obio esie, edi nte “ebiet udi mme ete mi.” Ikanaha ebat enye nte mbuot-ekōñ koro enye ama enyene akwa itie ukpono ke ufọk edidem, emi ekefiokde nte akama kọp edidem. Edi ama efighe enye ke esit abaña idut esie ye ikọt esie.

Iwutke ite ke Nehemiah ama anana ifiok ofuri-ofuri ete ke akamba ubak itie ke obio okosuk odu ke ñwure. Ke isua duop-eta mbemiso edisim ini emi, Edidem Artaxerxes ama onyime Ezra ye mme ikpọ owo efiak enyōn Jerusalem ke ntak ndika ñkekpep ibet, ndimek mme ekpe-ikpe ye mme ebire-ikpe, ndinyuñ ndemere edikpono Abasi ke Ufọk-Abasi ke Jerusalem. Usuñ edisuan etop ke ini oro ikedighe mmem-mmem, ke ntre esit Nehemiah ama oyom ndifiok nte ñkpọ akade iso toñọ nte Ezra ọkonyōn aka Jerusalem. Edidiōn Abasi ama odu ye Ezra, anditiñ ntiñ-nnim ikọ ye oku. Edi etop emi mme andito Jerusalem ekenode Nehemiah ekedi etop mmem-idem koro owo mikanamke baba ñkpọ kiet ndifiak mbọp obio, ndien mme Jew ekedi ñkpọ nsahi ke iso mbọhọ-iduñ mmọ. Nehemiah ama enyene udōn ndifiak mbọp ibibene man edi ukpeme ọnọ Itie-ukpono Abasi ye mme iduñ mbio-obio ye mbio-obio ke idem mmọ. Mbiomo emi ama efighe Nehemiah eti-eti tutu enye atua onyuñ ọfuhọ.

Akam Nehemiah

Nehemiah, ke ama ọkọdiōn nte ñkpọ etiede ke obio emana esie ye nte esit esie okodobide, ikakaha iso ndinam ñkpọ ndomo kiet ke odudu idem esie. Edi enye akanam se ikọt Abasi ke emana ye emana esinamde: enye akada ebine Abasi ke akam ye utre-udia. Mfina emi ama okpon akan nte Nehemiah ekpekemedede ndiyọ ke ifiok esie me ke odudu esie, edi enye ama ọfiok Abasi emi odude ke Heaven, emi ekemedede ndinam kpukpru ñkpọ. Ke akpanikọ, emi ikedighe mbubru akam ke ñkañ Nehemiah. Enye ama aka iso ọbōñ akam ke ọfiōñ inañ. Akam esie emi ewetde ibio-ibio ke itie edikot ñwed nnyin ekedi akam emi Abasi okokopde.

Solomon ama ọbōñ akam ke ini ekebererede akpa Itie-ukpono Abasi ete, edieke editañde Israel nte mbuot-ekōn oto ke idiok-ñkpọ mmọ, ke Abasi eyefen ọnọ mmọ edieke mmọ edinamde mme ñkpọ emi. Mme ñkpọ oro ekedi:

“Ndien mmọ ema ekabare esit mmọ ke isōñ eke eketañde mmọ eka, enyuñ ekabare ekpe fi ubọk ke isōñ eke eketañde mmọ enyōñ, ete ‘Nnyin imanam idiok, imedue, inyuñ idiok’:

“Ndien edieke mmọ efiakde etiene fi ke ofuri esit mmọ, ye ke ofuri ukpōñ mmọ, ke isōñ ntañ-mfep mmọ emi eketañde mmọ enyōñ, enyuñ ebōñ akam ese isōñ mmọ emi afo ọkōnọde mme ete mmọ, ye obio emi afo emekde, ye ufọk emi mbọpde nnọ enyiñ fo:

“Tie ndien ke enyōñ, ebiet-iduñ fo, kop akam mmọ, ye mkpe-ubọk mmọ, nyuñ nam ikpe etebe mmọ, nyuñ dahado nọ ikọt fo eke eduede fi” (2 Chronicles 6:37-39).

Ke utit akam Solomon, Abasi ama ọñwōñọ ete:

“Ndien edieke ikọt mi emi esiode mmọ enyiñ mi editukde idem mmọ, enyuñ ekpe mi ubọk, enyuñ eyom mi iso, enyuñ ekabare ekpōñ mme idiok ido mmọ; ndien ami nyetie ke enyōñ ñkop, nnyuñ ndahado ke mme idiok ido mmọ, nnyuñ nnam ufen okure ke isōñ mmọ” (2 Chronicles 7:14).

Nehemiah ọkọbōñ akam ke utọ ido emi ayararede mme idiok-ñkpọ ikọt esie. Enye ñko ama eti Abasi abaña mme eñwōñọ emi Enye akanamde ọnọ Moses owo Esie, ete: okposuk editode ke ukwañ-ñkpọ Abasi asuan ikọt Esie esin ke mme idut, edieke mmọ edifiakde etiene Enye enyuñ enim mbet Esie enyuñ enam mmọ, Abasi eyetañ mmọ obok onyuñ ada mmọ afiak edi ke ebiet emi Enye ekemekde ndinim Enyiñ Esie. O, odudu emi utọ akam oro enyenede! Emi eti nnyin abaña etop emi Paul ọkōnọde esok mbon Rome ete ke Spirit ke idemesie eyenam mkpe-ubọk ọnọ nnyin ke ini nnyin mifiokke ndibōñ akam nte nnyin ikpọbōñde.

Ibọp

Abasi ke usuñ Esie, ama anuak esit edidem abaña Nehemiah onyuñ emen owut enye ñkpọ emi Nehemiah mikọfiokke nte ekpenimde edidem ke iso. Ke ufañ 4 ke ibuot 2, imokut nte Nehemiah anamde akpanikọ ọnọ Abasi; koro ke ini edidem okobupde enye se enye oyomde, enye eketiñ ete: “Ndien ñkpe Abasi enyōñ ubọk.” Kpukpru se enye okoyomde, ama ọbọ; ndien Nehemiah ama otim ekpeme ndifiak ñkōnọ ekom

ke ebiet emi ekom odotde. Enye ama odoho ete, “Ndien edidem ono mi, oto edifon ubok Abasi mi emi odude ye ami.”

Ke Nkañ Spirit

Ndusuk ini esikpa nnyin mbon eyo emi idem ntak emi misiboho iboro kpukpru akam nnyin. Ke idunorede idem nnyin ise oto ke unwana ukpep-ñkpọ emi, iyenylene unwam. Nte nnyin imetiene Abasi ye ata nsuhore-idem emi Nehemiah ekenyenede? Nte nnyin imonyime ndiyare mme ndudue me idiok-ñkpọ nnyin nno Enye; ndien ye mkpe-ubok, iti Enye mme enwoño Esie, ke mbuotidem inim ite ke Enye eyenam udeme Esie? Ndien ke akpatre, nte nnyin imonyime ndiyire ke akam nte Nehemiah akanamde? Abasi edi ukem mkpọñ, mfin ye ke nsinsi; edieke nnyin idide itiene Enye nte Nehemiah akanamde, nnyin iyebọ ukem iboro (Se James 5:16).

Nte nnyin ikemeke ndikut ke mbuk emi ke abaña ikot Abasi, se nnyin ikposiode ida ke nkañ Spirit ino idem nnyin mfin emi? Edi akpaniko ete ke imekeme ndikut ndusuk owo emi ekedude edisana uwem eno Abasi, uwem emi okoyohode ye inyene spirit emi ekedide edidiñ ono mmọ onyūñ emenere esit mmọ efen. Edi ke emi, oto ke edifiak ñkodu ke idiok-ñkpọ, kpukpru emi etak, uwem mmọ ñko enyūñ etaha ndien ekabare edi nsat-isōñ ono kpukpru se isanade. Ndusuk asua ukpọñ mmọ etiñ ono mmọ ete ke edieke eduode ekpọñ mfōn Abasi, ke idisōñke mmọ idem nditōñ ntak mbọ erinyaña; usuñ edifiak nnyene eyedi mmem-mmem. Nnyin imotim ikom Abasi ke akpaniko, koro usuñ odu ono owo mfiak-edem ndifiak ntiene Abasi, ndien Abasi ke mbom eyetōñ ntak emenere utọ owo oro, edi se isōñde edi nte owo mfiak-edem edisimde idaha emi enye akabarede esit onyūñ afiakde etiene Abasi. Ke ediwak ini, esida ediwak isua ukut ye mfuhọ ndida owo mfiak-edem ndi ke nsuhore-idem man edikabare esit. Okpofon didie nditre ndinim nsu andidiok ke akpaniko, edi inam akpaniko kpukpru ini ino utibe Andinyaña nnyin. Ofuri mbuk nditọ Israel ekpeketie didie edieke mmọ ekpekenimde mbet Abasi enyūñ esaña ke mme item Esie ke nde ke nde! O, mme ukut ye mfuhọ emi mmọ ekpekenyañade idem mmọ esio! Yak owo mfiak-edem ke eyo emi okuka iso ke okpōsōñ ukut esie, koro Abasi edi Abasi mbom, ntre usuñ edifiak nnyon odu ono owo emi edisañade ke usuñ emi Ikọ Abasi etemedede, emi Nehemiah akasañade. Abasi eyeboro akam esie. Eyetōñ ntak eboro ibibene emi edibiñode idiok-ñkpọ. Uyai edinen-ido ekeme nditōñ ntak ndu okposuk ediyomde okpōsōñ nsuhoridem ye ñwa-idem. Abasi iditreke ndinam udeme utom Esie.

MME MBUME

- 1 Nehemiah okoto ewe obio? Ke mmọñ ke enye okoduñ, ndien nso ikedi ubok-utom esie?
- 2 Nso etop ikanam Nehemiah oboñ akam onyūñ etre udia?
- 3 Nso utọ ido ke Nehemiah akada asaña ekpere Abasi ke akam?
- 4 Nso utọ isōñ ke Nehemiah ekenyene unen ndidori-enyin nte ke Abasi eyeboro akam imo?
- 5 Nehemiah akasaña didie enyene ukeme ndinim ebeñe esie ke iso edidem?
- 6 Anie ke Nehemiah okonọ ukpono ke mfōn-iso emi enye okokutde oto ubok edidem?
- 7 Nso idi akpan ukot ikọ ke akam emi mme Levi ye eke mbio-obio ekeboñde nte ewetde ke Nehemiah ibuot usukkiet?